

Det nævnte aftalekompleks blev oprindeligt i medfør af prisaftaleloven af 1937 anmeldt til priskontrolrådet den 9. november 1937 og blev registreret under 1. november 1938 (reg. nr. 325 og 326).

Københavns Boghandlerforening, der er stiftet i 1893, er en forening af københavnske boghandlere. Der fandtes ved udgangen af 1950 253 boghandlere i København, hvoraf 224 var medlemmer af foreningen. Det er *ikke* nogen betingelse for at opnå adgang til samhandel med forlæggerne at være medlem af boghandlerforeningen. Foreningens vedtægter er ikke anmeldt til priskontrolrådet, og sådan anmeldelse er heller ikke krævet. Formentlig er de ikke anmeldelsespligtige. Et eksemplar af vedtægterne vedlægges.

Den danske Provinsboghandlerforening, der er stiftet i 1891, er en forening af boghandlere uden for København. Ved udgangen af 1950 fandtes 542 boghandlere uden for København, hvoraf 390 var medlemmer af foreningen. Heller ikke denne forenings vedtægter er anmeldt eller krævet anmeldt og skal formentlig heller ikke anmeldes under hensyn til, at det heller ikke her er en betingelse for samhandel at være medlem af foreningen. Et eksemplar af foreningens vedtægter vedlægges.

De samhandelsberettigede *boghandlere antages af Den danske Forlæggerforening* i henhold til særlige antagelsesregler, der indeholdes i leverings- og samhandelsregler m. v. Boghandlerforeningerne har ingen indflydelse på, hvem der antages eller på reglerens indhold. Fortegnelsen over boghandlerne vedlægges.

Leverings- og samhandelsreglerne, der tidligere var opstillet ensidigt af Den danske Forlæggerforening, gælder nu ifølge aftale mellem de tre foreninger, dog således at visse bestemmelser kan ændres eller ophæves ensidigt af Den danske Forlæggerforening, jfr. § 44 i reglerne. Et eksemplar af reglerne tillige indeholdende Forlæggerforeningens antagelsesregler vedlægges.

Boghandelens organisation går her i landet tilbage til 1837, da Den danske Forlæggerforening blev stiftet. De grundlæggende principper for boghandelens organisation

har i sine hovedtræk været de samme igennem tiderne, men reglerne er naturligvis gang på gang ændrede under hensyn til tidernes krav og retsordenens opfattelse.

Som nævnt blev reglerne anmeldt til priskontrolrådet i 1937. Spørgsmålet om reglerens lovlighed blev først taget op af priskontrolrådet i slutningen af 1948. Forinden havde Den danske Forlæggerforening ændret sine vedtægter, ligesom også leverings- og samhandelsreglerne var blevet ændret, idet man havde bestræbt sig for at udforme reglerne objektivt, således at der på det givne grundlag var *lige ret for alle*.

Udviklingen har i Danmark formet sig på lignende måde som i alle de kulturlande, som er nært beslægtede med Danmark. Det gælder således Norge, Sverige, Finland, Holland og Schweiz, jfr. nedenfor.

En af grundpillerne i boghandelens organisation er *den faste bogladepris*, der er en nødvendig forudsætning for en effektiv bogspredning. Endvidere har man fundet det nødvendigt af hensyn til bogspredningen, at enhver ny bog principielt på udgivelsesdagen findes på lager hos enhver boghandler over hele landet, og at boghandlerne oprettholder et alsidigt lager af bøger fra alle forlag og har den fornødne indsigt og faglige uddannelse. Derfor gennemførte man allerede i 1837, at forlæggerne gennem Forlæggerforeningen kollektivt antog boghandlerne og forpligtede sig til alene at samhandle med disse. Boghandlerne forpligtede sig ved antagelsen bl. a. til at overholde bogladeprisen og fik sendt de nye *bøger i kommission*, således at forlæggerne derigennem kunne sikre sig, at boghandlerne førte lager af deres bøger. Ved antagelsen lagde man vægt på, at boghandlerne havde de fornødne forudsætninger for at gøre en indsats, hvorfor man opstillede kravet om *faglig uddannelse*. Som sikkerhed for kommissionslageret og kreditkøb stillede hver enkelt boghandler *kollektiv sikkerhed* over for de forlæggere, der er tilsluttet Forlæggerforeningen.

Under forhandlingerne med prisdirektoratet er der blevet rejst spørgsmål om rimeligheden af den her i hovedtræk nævnte ordning både forsåvidt angår den faste bogladepris, kravet om boghandlernes faglige uddannelse og forlæggernes forpligtelse til kun at sælge til de antagne boghandlere.

På alle tre områder har priskontrolrådet